

Veľtrh slovenských písmen

<http://hl.rs/veltrh-slovenskych-pismen/>, 27.10.2015, Hlas ľudu

Medzi svetovými knihami aj tie slovenské

BELEHRAD V KNIHÁCH

Kupujte litery! Kúpte si noviny a zadarmo dostanete knihu! Aj takto pochvalne víťali 26. októbra ráno už pred hlavným vstupom do hál návštevníkov Belehradského knižného veľtrhu. Kniha ako produkt. Nielen v zmysle komodity na veľtrhu, ale hlavne ako produkt ľudského myslenia, fantázie, odhodlania. Tak ju predstavuje počas jedného týždňa na desiatkach podujatí jedno z najhodnotnejších podujatí svojho druhu. Kniha ako odkaz! Tak by sme mohli hovoriť aj o slovenskej knihe, ktorá hneď v prvý deň pracovného týždňa zaznamenala na veľtrhu veľký ohlas.

BIENÁLE ILUSTRÁCIÍ BRATISLAVA

Dagmar Repčková (uprostred) a Peter Tvrdoň otvárajú výstavu BIB v Belehrade

Svoj 25. ročník na veľtrhu oslávilo aj podujatie celosvetového významu **Bienále ilustrácií Bratislava**. „Bienále šíria dobré meno Slovenska a Bratislavy po celom svete,“ prihovoril sa na prednáške **50 rokov BIB Peter**

Tvrdoň, riaditeľ BIBIANY, ktorá drží nad podujatím patronát, pokračujúc. „Zakaždým, keď sa jeden ročník skončí, nás čaká veľká práca: prezentovať bienále vo svete.“ Pravažne študentom slovakistiky z Filologickej fakulty Univerzity v Belehrade najprv organizátori tohto sviatočného okamihu premietli film, ktorý vznikol pri príležitosti tohtoročných bienále. Tie sa práve v nedeľu 25. októbra v Bratislave skončili. Za 50 rokov predstavili 9-tisíc výtvarníkov, 60-tisíc

originálov ilustrácií, 9-tisíc kníh zo 105 štátov sveta.

„Tak ako aj pán Tvrdoň i ja sa prikláňam k tomu, že ešte viac ako práce ocenené cenami profesionálnej poroty, zaujali ma práce, ktoré ocenila detská porota,“ predniesla **veľvyslankyňa Slovenskej republiky v Srbsku Dagmar Repčková** počas otvárania výstavy ocenených prác BIB 2015 na veľtrhu a dodala: „Práca s detskou knihou je vždy náročná, lebo musí osloviť dušu dieťaťa.“ O to sa pokúša aj **Nadácia Babka z Kovačice**, ktorá spoločne s BIBIANOU a Memoriálnym strediskom Dr. Janka Bulika v Kovačici vypísala práve počas tejto prezentácie výtvarnú súťaž pod názvom **Bola raz jedna BIBIANA** pre žiakov základných škôl, ktoré BIBIANA navštívila v tomto roku. A čo kresliť? Do konca školského roka 2016 čokoľvek, čo o Slovensku viete. A ešte jedna potešujúca správa: dnes večer odmenili aj 10 najlepších detských kníh v slovanských jazykoch, medzi ktorými je aj slovenský titul **Malá princezná od Jána Uličianskeho s ilustráciami Miloša Koptáka**.

NOVÉ TITULY SVC NA VEĽTRHU

Štart veľtrhu patril v pondelok aj prezentácii najnovších titulov [Slovenského vydavateľského centra v Báčskom Petrovci](#). Slovo v básni **Jaroslava Rezníka** sprevádzalo početné osadenstvo nielen v slovenčine, ale aj v srbčine. Len pred pár dňami totiž vyšla v Slovenskom vydavateľskom centre v spolupráci so Združením spisovateľov Srbska v Belehrade jeho kniha **Múdrosť jesenného lístia**. „V roku 1986, keď som bol na veľtrhu ako pracovník slovenského združenia LITA, ani by mi nenapadlo, že raz tu budem prezentovať svoju vlastnú knihu,“ spomenul Jaroslav Rezník a predniesol svoje dve básne *Čo je láska* a *Úsmev*. Na podujatí sa prihovril aj sám **predseda Združenia spisovateľov Srbska Radomir Andrić**: „Dohody o spolupráci medzi [Spolkom slovenských spisovateľov](#) a naším združením sa vďaka tejto knihe dočkali aj skutočného naplnenia.“

Slovenské vydavateľské centrum tu figuruje ako akýsi prostredník, vďaka ktorému sa okrem vydávania slovenských kníh v srbčine možno čo nevidieť budú srbské knihy vydávať v prekladoch na Slovensku. „Najnovšiu knihu Jaroslava Rezníka sme vydali ako desiaty zväzok **v edícii Bratislava v preklade Martina Prebudilu** v ústrety tomuto veľtrhu. V rámci tejto edície vydávame knihy slovenských autorov zo Slovenska v srbčine. Naposledy tu vyšli preklady diel Etely Farkašovej, Milana Richtera či Miroslava Bielika,“ ozrejmil **riaditeľ SVC Vladimír Valentík**.

Prezentácia Slovenského vydavateľského centra mala však ešte jeden slávnostný tón. Autorské výtlačky najnovšej publikácie pod názvom **Premeny literárnej kritiky vojvodinských Slovákov odovzdali Adamovi Svetlíkovi**. „Ide o svojrázne dejiny, lebo takýto sústavný výskum literárnej kritiky vojvodinských Slovákov sme dosiaľ nemali a zhrnuté v jednej knihe doteraz dejiny nevyšli,“ približuje aj sám autor a pokračuje: „Kniha je svojrázna aj v tom, že poodhaľuje môj osobný pohľad na literárnu kritiku, ale aj na literatúru vojvodinských Slovákov.“

RANKOVOV EURÓPSKY ROMÁN V SRBČINE

Medzi výraznými knižnými titulmi, ktoré sa dnes objavili na veľtrhu, figuruje aj historický román **Stalo sa prvého septembra (alebo inokedy)**. [Pavol Rankov](#) z Popradu zaň v roku 2010 dostal prestížnu Európsku cenu za literatúru a v roku 2014 Literárnu cenu Strednej Európy Angelus. Práve renomé knihy stalo sa predpokladom srbského prekladu. Podeň sa podpisuje **Zdenka Valentová-Belićová**. „Príbeh o priateľstve Čecha, Maďara a Žida a láske k jednej Slovenke je svojím spôsobom paralelou života vo mnohonárodnostnej Vojvodine,“ hovorí prekladateľka, pokračujúc: „Všetky postavy hovoria svojimi jazykmi. Obajvuje sa tu i angličtina, nemčina, hebrejčina,... Viaceré časti som ponechala nepreložené, pretože aj my si dnes rozumieme bez ohľadu na jazyk.“ Fakty o knihe Pavla Rankova doložila na prezentácii aj literárna kritička **Marta Součková** z Prešovskej univerzity a lektorka na Oddelení slovakistiky Filozofickej fakulty v Novom Sade: „Rankov vo svojich knihách rehabilituje príbeh ako taký a rozprávačské umenie. V tejto knihe približuje cez životy postáv roky 1938 – 1968.“

Početnému publiku ozrejmil výnimočnosť prekladu **Dimitrije Tadić**, poradca na Ministerstve kultúry a informovania: „V rámci programu **Kreatívna Európa** sa podarilo úspešne vydať túto slovenské knihu vydavateľstvu Sezam Book, čím sa len potvrdzuje, že dnešná kultúra funguje na princípoch veľkých projektov.“ A nielen veľkých projektov, ale snáď veľkých kníh, za ktorými by mali stáť ich ochrancovia – ľudia.

Monika Necpálová